דבר

עתון פועלי ארץ ישראל

תל־אביב,
יום ב׳, י״ד תשרי תש״א
25 בספטמבר 1950
צו 7664

מחיר חגליון 48 פרוטות

המרל: „דבר״ בע״מ
אחראי: צ. רותם מזכיר המערכת
נדפס: ב„דפוס דבר״ בע״מ
המען: תל־אביב שיינקין 45
ת. ד. 199 טלפונים 6341־6345

25.9.50

DOC 770

מצטמצם המרחק ביז שתי זרועות המלקחיים של צבא או״ם

מ ו ק ק ו, 24 (שרות „דבר״, רויטר ויו. פי.). המרחק בין הכוחות האמריקאיים, הנלחמים מדרום לראש־הגשר של אינצ׳ון ומצפון לעיר הישנה של דרום־קוריאה, מגיע עתה לפחות ל־100 קילומטר. שתי הזרועות של תנועת המלקחיים הענקית של כוחות או״ם, המנסים ללכוד את הכוחות העיקריים של צבא צפון־קוריאה, התקדמו היום ככל החזיתות.

חיל הנחיתה האמריקאי, השם מצור על סיאול, מצפון־מערב ומדרום נתקל בהתנגדות חזקה, סיפר ג׳יימס הודיע הערב, כי יחידות חיל הים האמריקאי חצילחו לדרום לפרברים הדרומי־מערביים של סיאול והם נמצאים במרחק של 2 קילומטרים בלבד ממרכזות של העיר. האמריקאים הצליחו לצלוח את הנהר האן במקום נוסף והגיעו לגבעה המרוחקת מהנהר מקילומטר אחד מתחנת הרכבת של יונגמאן בחלק הדרומי של בירת דרום־קוריאה.

יחידה אמריקאית אל ציודה המלא והעברה היום בפשירין מיאמן לשדה התעופה של קימפו, הצטרפה לכוחות הנלחמים אל סיאול, כפציבי ענק אמריקאים סיירו מעל לכבישים המר ליכים לסיאול מצפון, אך לא מצאו שום סימנים לתנועה גדולה על תג־בורת לעבר העיר.

בהודעת המחנה השפלתי נאמר, כי בכל הגזרות של חזית דרום־מזרח קוריאה נמשכה התקדמות כוחות או״ם, שעברו היום מרחק של 16 עד 24 קילומטר. האמריקאים נמצאים עתה במרחק של 4 מילין בלבד מצד מזרח מקומצין. הנמצא 25 מילין דרומה לי מאנגנר. כוחות הצפון מוסיפים לגלות התנגדות עזה לסור ה־אמריקאי. המנסה לחתקדם לי עבר קומצין לאורך הכביש הראשי מטיריגו. קציני המודיעין מסרו כי חלק מכוחות הצפון משתדל לסגת צפונה ולהימלט דרך הסרבה המצטמקת הולכת בין כוחות או״ם העולים מצפון ומדרום.

בחזית החוף הדרומי של קו־ריאה כבשו יחידות הדיוויזיה האמריקאית ה־25 את העיר צ׳ינג׳ו. יחידת חיל הרגלים, שהתי קדמה דרומית מראש הנשר של אינ׳ צ׳ון, כבשה את אוסאן, הנמצאת ב־מרחק 45 ק״מ מדרום לסיאול, חיא מסמיכה בהתקדמותה.

דובר חיל האויר האמריקאי גילה, כי נערכה עתה תקירת בנסיבות ה־אינצידנט שאירע אתמול, בשעה שפ־ו סוסים אמריקאים הפציצו שתי יחי־דות בריטיות וגרמו לחן אבידות רשות.

סוכנות הידיעות המוואטית, מאס. סרסמה דין וחשבון, כן 3500 מלים, וכו נאשמים הכו־חות האמריקאיים ובוחות ד־רום־קוריאה בביצוע מעשי זוו־עת. האמריקאים נאשמו בהם צצת ערים בלתי־מוגנות, בה ריסת מוסדות תרבות וחינוך ובהתקפות ללא הבחנה על מטרות אזרחיות.

מנסים להקים ממשלת־גולה סורית

הספלגה תלאומית חסוריית (מפלגתו של קוחלי, תגשיא זו גולה במצרים) ואלמנסים אזוחרי צ׳ינגים אחרים רוצים ליסוד מס־שלה סורית בחוץ לארץ — מדרש „המזרח הקרובי״ מפי סופר סו״ש בדמשק.

הוגי הרעיון מתנגדים לחוקה חסורית החדשה ולשלישים הנבר־חים ב־מפלגת הקיים.

לפי מקור ערבי, המתעמדים לי־ממשלה זו הם, מלבד קוחלי, ג׳מיל מרדם, ראש ממשלה לשע־בר. היושב ישיבת אונס מחוץ לסוריה וסדיגאים גולים אחרים.

ריילי נפגש עם חברי ועדת שביתת הנשק

„המזרח הקרובי״ מדיע, כי נגרל ריילי נפגש עם חברי ועדת שביתת הנשק הישראלית ירחית. בפגישה נכח גם יח. צאו. הקונסול הבריטי בירושלים. סבריים כי חזיון נסב על סכסוך נהריים.

ממשלת סיכמה דיוגיה הכלכליים

כפי שנודע לסופרנו בירושלים, עוסקים כמה סעיפים חשובים מסיכו־מי המממשלה בשאלות המעשיות הו־דחקות של הסדרת האמשפקה לסוגיה. הבמחת חלוקה צודקת, הגברת הפר־קות, בלימת המחקרות ההשתולות של השוק השחור, בין השאר הוחלט על הוסרת הנכשים לעובדים על תק־נות הפיקוח. בהרחת ודעת שרים ב־ראשות ראש הממשלה שתטפיל את הסיכומים לפרסיהם.

נודע, כי ראש הממשלה ד. בן גוריון יביא את הצעותיו בדבר שינויים מסוימים בהרכבה המס־שלה ברישיבת הממשלה, שתע־רך אחרי החגים.

בכינוס „קוק״ על שנת היו

מאת סופרנו

דגל החתנחלות של הקרן הקיימת לצעיר הישובים, מושב־העובדים החדש שי בארמות חוליקאת, כין גברעם לנגבה — של הכינוס השמיני ש„קול האדמה״, שנ־ה־קהק־ל במלאת 9 שנים לסטיריתו מ־ס.

נציג מושב העובדים החדש „חלץ״ קיבל את הדגל שעליו כתוב „התב־חלתם את הארץ״. מגן דוד, אריה ושב־ר כוכבי הזהב — במעמד נציגי כל הישובים החקלאיים מצפון הארץ ועד דרומה. הם עלו על הבמה הביאו איש איש סרט עם שם הישוב שלו אשר חובר אל הדגל. דברי הסיום ברכה איש „חלץ״ בסוגר סעמוס: „ונעמתים על אדמתם ולא ינתשו עוד״ — נתקב־לו בתשואות רמות. היות בהם סמל להתקשרות מחדש של עולי המחצות גולה עם אדמת־האלאם.

הכינוס השמיני של „קול האדמה״ נפתח ב־4 אחה״צ באולם קולנוע „אדר־סוך״ בירושלים בסעמד מרחמנים מכל אמר, שרי המממשלה. נציגי הסוזרות הלאומיים הישובים. סגן ראש עיריית ירושלים ועוד. על הבמה הנעטרה דיק. דגלי המדינה והקרן־הוחנוסטת המנה גדולה של ס. אוסיש־קין. הזמרת „קול ישראל״ בנצוגו של ס. לברי ניגנה „התקוה״. א. ברנוות, יו״ר הדירקטוריון של הקרן־קיים פתח את הכינוס בהזכרת שמו של גואל הקרקע ס. אוסיש־קין. ס. בוולא, שציין בדברי הפתיחה כי הסרס ניתן לא ע״י מוסד אלא ע״י אחד מסוקיריו של י. ח. ברנר ס. האפס, הנלה את זכרו של ברנר ומנה בקרר־את לסופרים ללכת בדרכו של ברנר ולחפות לשבליוסיסיקה. כדי להלחם בסכנות הרוח, בסיוחד ובתוצעות השליליות שבחיינו.

ד. שפנוני, שסיים את המקס. השיב לפותח, שאפשר להלחם ולהשפיע גם באמצעות הסמרות וכי על הסופר לה־ניתן נאמן לאמת הנמשית שלו. בדברי ברכת ד. שמעוני לס. יחיר נסתיים המקס.

לורנה וינגייט, אלמנתו של אודיד וינגייט, „הידיד״, באה להשתתף בחג־חת אבן הפינה לכפר וינגייט.

מטוסי ארה״ב הפציצו שנית שטח סיני

לונדון, 24 (יו. פי.). מוכנות הידי־ה הקומוניסטית סין־הדשה, יצאה בהאשמה שמטוסים אמריקאים הפציצו שלשום בערב שנית בסיוריות של סין־המטמה. ראיה הדדו האמריקאים כי יחתכו מטוסים סבוריים. מי יחכן שסיך־ה־מטוסים סבוריים. מי יחכן שסיך־ה־מטוסים אמריקאים.

גרמניה המערבית תוכל להעמיד כוח משטרתי בן 30 אלף איש

לונדון, 24 (יו. פי.). „גרמניה המערבית תוכל להעמיד כוח־משטרתי בן 30.000 איש, אשר מהם לפחות 7 אלפים יוכ־לו לעמוד בכוחכן — מתנגים לפער־כל מקום בגבולות הריסובליקה הגרמנית — כך הודיעה אתמול הס־מאחדת של בנות־הברית במע־בה־ה־מדינה. לקנצלר הגרמני קונראד אדנאור.

בסיבת עתונאים, שנתכנסה מיד אחר מעשהם של הנציגים העליונים שלשנות הבריבוש הסרבים בגר־מניה עם הקנצלר הגרמני, הוסיף ד־ר אדנאור, כי הגיעו הנציגים לידי הס־כמה בדבר הקמת הכוח המשטרתי, אשר יהיה מיוחדת לגרמניה. „זהו בעיה מיוחדת הדודשת בעדים מיוחד־דים״ — הדגיש פונסה. שישמש בחס־קיד של דובר מעשם שלושת הנציבים העליונים.

להלן ציין הנציב העליון הצרפתי, כי הכוח המשטרתי הדוש יוחאם למסגרת אירגוני המשטרה הקיימים במדינה, אבל יעמוד לרשותה של מפשלת בון, בהקרה של צורך דחוף. „בין שמקוח הסכנה יהיה קומוניסטי ובין שהוא תושבים סיניים. לחלן תובעת הנדרשה את הנעשתם של המיסים.

מ. שרת יזהיר את העצרת מפני זיון מחודש של גרמניה

מאת סופרנו בארה״ב י. ל. טלר

פלאשינג־מדאוס, 24. שר חוץ משה שרת עומד לשאת את נאומו במסגרת הויכוח הכללי בעצרת או־ם בתחילת השבוע. יש לצפות לכך, כי שר החוץ יזהיר מפני זיונה מחדש של גרמניה. באשר לחצעותיו של אצ׳יסון, יודיע כנראה שר־חוץ, כי ישראל תעיין בהן בכובד ראש.

ס. שרת יעמוד על כך, כי אחדות דעות בין המעצמות הגדולות היא חשו־בה לשלום העולם. אך אין לתלות הכל באחדות זו. אם לא ניתן להשיגה. „אילו היה הכל תלוי בהסכם בין המעצמות הגדולות ואילו לא היתה אפשרות לה־שיג הסכם זה, היה העולם צריך לחתו־יאש ואין אנחנו מוכנים לחתיאש״.

שר החוץ יתפוך במדיניות כללית של קבלת חברים חדשים לאו״ם. יש להניח, כי הוא לא יגע בשאלת ההכרה בלינה הערבית כארגון אזורי בנאומו הראשון בתכנית הפיתוח למזרח התיכון שנוסחה על־ידי ארה״ב. נוכח שמדת ישראל בשאר לת סין ואי־ההזדהות עם אחד הגושים הגדולים רואים בישראל ובהדרך את קול המצפון, וחברי המשלחות באו״ם מצפים לנאום משה שרת בהתאגיות רבות. נאום זה נחשב כאחד המצינים ביותר הקללי בעצרת. חמשעמים בדרך כלל, פרס לנאומו אחדים.

עמדות מנוגדות למשלחות ערב

ביחס להצעותיו של אצ׳יסון

מאת סופרנו בארה״ב

פלאשינג־מאדוס, 24. המשלחות הערביות פוסעות על שתי הסעיפים ביחס לתכניתו של אצ׳יסון לחקים משטרה בינלאומית. ממקור ערבי נמסר לי, כי בקרב המשלחות הערביות מסתמנות שתי מגמות. משלחות מספר נוטות לנקוט עמדה נייטראלית ולחימנע מהצבעה בשאלה זו, מאחר שהן סבורות, כי הקמת כוח מזוין מעין זה עלולה לסגוע ברבתותן של המדינות החברות באו־ם. ואילו משלחת לבנון נתנה ללחץ מיוחד, הואיל והמחנרים המארגנים הירשבים באמריקה, מתאמצים לקבל את תכנית אצ׳יסון כערובה נגד תוקפנות אפשרית מצד שכנותיה של לבנון. צ׳ארלס מאליק, נציג לבנון באו־ם, אמר לי, כי משלחתו לא קבעה עדיין את עמדתה באורח סופי.

נראה, כי המשלחות הערביות מנסות לנקוט עמדה משותפת הון מבו לדעה הפוליטית של הלינה הערבית כדי לקבל הוראות. יש להניח, כי בסוף של דבר יחליטו הערבים לחימנע מהצבעה. אך בעקרה שתתקבל התכנית בדבר הקפת משטרת בינלאומית, ידרשו הערבים שכוח זה ישמש לביצוע ההחלטה הסר־מית על בינאום ירושלים. לדעת המומ־חים, התשובים שבאו״ם אי אפשר לצ־שות זאת. הואיל והצעות אצ׳יסון מכר־נות להגיעה משעשי תוקפנות.

המשלחות של מעצמות הגדר הגדר־לות אינן מוזהות בעמדותיהן ביחס הנצעות אצ׳יסון להגיע מסכמות מיר־חדות לעצרת או״ם. שהיו עד עתה בידיה של מתקבת המבטחון. בעוד מתצגת המבטחון מוגבלת בהחלטותיה ע״ל־ידי הוקמו המזרחי, עלולה עצרת או״ם להסחף לפעולות מזיזה על־ידי המדינות הקטנות.

רוח מערת מנעה בכושב אחד

רוח סערה מתאומית עברה בשבת אחה״צ על מושב מולדה. בעמק המזרחי, בלווייה נשמי זעם (17 מ״מ). הרוח הזיעה גגות מבנ־יני המשק ואף קיר בטון של בנין הרפת המתוקש מצמתה. בכושב המרה, הנמצא כשני קילומטרים ממולדה, לא היתה כל סערה. לא ירד גשם ואף לא אחד מאשר קרה באותה שעה במולדה. גם בעמק בית שאן ירד גשם חזק בשעך כמה דקות.

מס״ם מסכימה להפרדה בין יהודים לישראלים ואף לא בין צוונות לסר־צ׳איסון. שהם דברים אשר מס״ם רר אה אותם כבלתי נפרדים. הוא מתח בר־קרת קשה על המממשלה. שדחתה לפני שנה ומחצה את תכנית מס״ם לגיוס חוק הכוח אדם בחרי״ל ולהגדיל את החתוקה בארץ ואילו כעבור שנה. — נאלץ היה הר־אצר לפנות לאותן השיטות. אולם מ. בשבר הסיל מסף אם הכסף. בהרכבה הנוכחי, תוכל לנ־קום בצעדים הדראסטיים הדרושים. הוא הדגיש את הצורך הדחוף בהגדלת הפ־ריון בתעשיה. הוא הזכיר כי הפרס ניתן לא ע״י מוסד אלא ע״י אחד מסוקיריו של י. ח. ברנר. אחרי ד. מלץ, י. לסרן, רחל כצנלסון, א. ברדיצ׳בסקי ושלום. נוסד השנה בפרס זה ס. יזהר בזכות סיפור „שירה של חצות״ שיצא לאור בתוצאת הקיבוץ המאוחד.

בתנות דעתם, שנקראה על ידי מ. מהדר, ציינו שלושה השופטים, שנתמ־נו ע״י אגודת הסופרים (מ. בן עמרם, מ. מהדר, י. חגגי), את הסגנון המקורי, את האוזר המיוחד של הסרוזת בסיפ־רו של יזהר ותיארוהו כיצירה מעוצבת בא מצאת ביטוי אהבת חיים שביטי קרבות.

דברי ברכה והערכה על הסיפר והסר־פר אמרו י. לסרן ומ. בן עמרם. הו. יזהר הודה במלים קצרות. „המלחמה שלנו היתה משבר ומהפכה גדולה כ״כ שפוקדים עוד להעריך הישגים סמרר־תים. כל הסופרים על מתפכה זו אינם

בכינוס מס״ם בבריטניה

לונדון, 24 (מס״א). מפקד המלחמה לשעבר, יגאל אלון, ברך את כינוס מס״ם בבריטניה. שנפתח אמש בקלוב האנגלו־ישראלי ואמר, כי ישראל לא תוכל לבצע את קיבוץ הגלויות בלי לקבל את עזרת הנהגת הציונית הער־לסית ואת עזרת היהדות העולמית. הוא אמר, כי בביצוע האידיאלים של הצר־נות תופסת מס״ם מקום נכבד יותר מא־שר מפלגות אחרות. הגדולות. מפנה בספסר אפשרתן. הנואם הוסיף כי על מס״ם להיות הכח המדריך בשמירת בטחון המדינה על ידי הגיכת הצבא לכח חלוצי עממי. אלון הזכיר את התפקיד שהיה למתנדבים מחדל במע־רכה בארץ ואמר, כי השתתפותם במע־רכה רק מסמל כי התנדבות, ולו גם לזמן קצר — יכולה להיות בעלת ערך רב.

בהביאו את ברכת מס״ם בישראל לתיידה אמר מרדכי בנבוט, כי אין

הגיעו 159 העולים האחרונים ממחנה בעדן

מבצע „על כנפי נשרים״, שהעלה לארץ את רובה הגדול של תימן דרך מחנה הארעי בעדן, נסתיים אמש עם בואם 159 העולים האחרונים לנמל התעופה בלוד.

צ. לוריא על בעיות העליה מאמריקה

הזמרחי״, בתיידת פרעלי־ציון הנקמה מחלקת עליה של הספלגה. מארגון „השבים״ של פרעלי ציון עלו בתיידת האחרון בלבד 50 איש. ועוד חמשים יעלו באוקטובר. מפלגת „השופר הצ־עיר״, שהיא מפלגה קטנה באופן יחי־סי ריכזה כמה עשרות אנשים שתיעש־בו בכפר מנחם.

הנה גם בעלי נעור מאמריקה. בלי לסגוע בפעולותיה של „הדסה״. זו הנה־עלית נעור מסוג אחר. כבר מתארגנות שתי קבוצות בגיל 40—50 ילד. הילדים ילמדו במוסדות חינוך, ודמי החזקתם ישולמו על ידי הוריהם.

לשאלות העתונאים ענה צ. לוריא, כי מספר החחרים מבין מגויסי המחל־ה־ה גדול, כשיפים אחד. אולם רבים מהם ישובו לארץ. המוסכנות אר־נה אותם. 35 מבינהם כבר עלו. מבין אלפים העולים מזרח כעש־רה אחרים. 50 אחוז מבין הע־לים הלכו לקיבוצים. כדי להגדיל את העליה יש לחדול מהצחרות נגד העליה. צ. לוריא סבור. ש„דברי ראש הממשלה לבלאשרסון דיכאו את הרוגים

מוקם המפעל לייצור צמיגים

הקרן הכללית לצמיגים ומו־צרי בגיראל החלה בהק־מת מפעלה בסמיבת יגור — מפעל משתתפות החברות האמרי־קאיות בנגל סיר אנד רובר, בחבר־ת הכלכלה הארצישראלית וקבוצות הון בסיסיים. הפוסדות הסינג׳ר האמריקאים. „החברה הגיי המרכ־ה לתיפון ולהשקעות״. הנציגויות החברות האמריקאיות הישראליות לגת המפעל יהיו שוות.

המפעל אושר על ידי המרכז להש־קעות של הממשלה תנאה ההתגאות של הקרן לפיתוח הכלכלה הארצית. הון המשלה לתיפון הון. הממשלה הודיעה. שתעשה הכל כדי להבטיח למפעל תעסוקה מלאה. ההשקעה הכל־לית מגיעה ל־2.200.000 דולר. מזה 1.200.000 דולר בצורת־ומכונות. בחלק ניכר מן ההון ירכוש המפעל מכונות. הזמנו הזוגות גם בקשות ליצוא שאר המכונות. המפעל יהיה מצוד במכונות דרישות ביותר. יעסקו בו 200 עובדים פרט למהנדסים. המפעל יוכל לספק את התעזוכת בארץ.

בסיבה השתתפו בשם החברות הישראליות א. נתנאל, ש. אלמן, ד״ר לוי ח. גוריצקי.

המרכז העולמי מכנס ועידה עולמית מיוחדת של תנועת „המזרחי״

מרכז „המזרחי״ מבקש לפרסם: המרכז העולמי של המזרחי החלים בישיבתו האחרונה, מתוך הסכמה הר־דית עם כל חלקי הנהגות. לכנס ועידה עולמית מיוחדת של תנועת „המזרחי״ בירושלים בסוף חודש שבט תש״א — סוף ינואר 1951.

ב־9.30 הופיעו בשטי שדה התעופה

שני מטוסי „ניר איסט״, שלבאום ציפו כל שעות אחה״צ והערב. — ונחתו. לאחר חיפוי, שנערך במטוסים, החלו העולים יורדים, בשקראות שלום בפר־הם. ומאות האנשים שנתאספו במרגש הנכנסו אתם בשיחה. רושם מיוחד עשו יעלו בגרקנבר. מפלגת „השופר הצ־עיר״, שהיא מפלגה קטנה באופן יחי־סי ריכזה כמה עשרות אנשים שתיעש־בו בכפר מנחם.

הנה גם אלפים אנשים איש, רר־ים האחרונים, לפחות שלוש עלי בחדשים הקרובים. שאלות נדונו בהרחבה ביטיבות של הסוכנות בירושלים.

ד״ר הנרדי בארה״ב וקנדה מגיע ב־ — מיליון ורבע. ואילו כל האי־ה־ה־ודים מגיעים רק 65—90 אלף. בעלות אמצי אלוזאי נפ־ה 12 אלף חברים. בהכשרה לא הסיבה לכך ראוה צ. לוריא ה־ה־קיבוץ ובהיעדר הסיכה ה־ה־תלוצות מצד הצבור הרחבי־ה־ה. בעיון זה אין לדעתו הבדל ה־ה־ה־